Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99

Łódź, dnia 13 grudnia 2017 r.

WUOZ-BR.5140.259.2017.PU

POSTANOWIENIE
o wszczęciu postępowania

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków na podstawie art. 31 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016 r., poz. 23, ze zm.) oraz na podstawie art. 94, w związku z treścią art. 7 pkt. 1 i art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1595), w odpowiedzi na wniosek Stowarzyszenia „Dziedzictwo Nieborowa" z siedzibą w Warszawie przy ul. Aleksandra Sulkiewicza 7/16 (KRS: 00004383996), z dnia 3 kwietnia 2017 r., zmieniony pismem Stowarzyszenia „Dziedzictwo Nieborowa" z dnia 21 czerwca 2017 r. (data wpływu do WUOZ w Łodzi: 14.07.2017 r.)

postanawia

wszcząć z urzędu postępowanie w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego historycznego układu ruralistycznego Arkadia – Nieborów, gm. Nieborów, pow. łowicki wraz otoczeniem ww. zabytku.
Granice postępowania zostały wytyczone zgodnie z treścią opracowania pn. „Dziedzictwo i krajobraz kulturowy zespołu Arkadia-Nieborów. Propozycja wniosków konserwatorskich" (opr. przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy w Łodzi, Łódź 2013 r.) oraz opinią Narodowego Instytutu Dziedzictwa Oddział Terenowy w Łodzi z dnia 9 czerwca 2014 r., znak: NID-OTŁ 46/29/14.

Granice postępowania przedstawia załącznik graficzny do niniejszego postanowienia oraz poniższy opis.

Granice historycznego układu ruralistycznego Arkadia-Nieborów:
Od wysokości drogi Łasieczniki – Sypień granica biegnie wzdłuż południowej linii regulacyjnej drogi powiatowej Nr 1322E Łowicz-Bolimów w kierunku zachodnim, do wylotu drogi do Podłasiecznik, a następnie dalej na zachód wzdłuż drogi powiatowej w odległości 100,0 m. od niej do drogi biegnącej na południe do Nowej Wsi. Po przekroczeniu tej drogi granica biegnie w odległości od 95,0 do 40,0 m. od drogi powiatowej – wzdłuż linii rozgraniczającej terenów 16.15 R i 16.18 R (ustalenie uchwały Nr XXXIX/179/98 Rady Gminy w Nieborowie z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie zmiany miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów), po czym przekracza aleję zabytkową Arkadia-Piaski na wysokości zachodniej granicy ustalonego w wymienionym planie terenu 16.16 MRj i biegnie w kierunku północno-zachodnim wzdłuż linii regulacyjnej alei do granicy wschodniej działki o numerze ewidencyjnym 806 i na terenie tej działki na zachód, wzdłuż granicy terenu R4 ustalonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów do wschodniej granicy strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowo-parkowego w Nieborowie ustalonej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów, następnie wzdłuż południowej i południowo-zachodniej granicy tej strefy i dalej w kierunku północno-zachodnim, obejmując teren leżący wzdłuż alei Arkadia-Nieborów w pasie o szerokości 40,0 na odcinku od w/w granicy strefy ochrony konserwatorskiej do zachodniej krawędzi lasu (oddział nr 9) i dalej wzdłuż tej alei, w pasie o szerokości 100,0 m. do wschodniej granicy działki o numerze ewidencyjnym 278. Dalej teren leżący w tej granicy, idąc na południowy zachód do granicy strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej parku w Arkadii ustalonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów, następnie w odległości 100,0 m od granic parku do cieku wodnego bez nazwy i dalej wzdłuż południowo-zachodniego brzegu tego cieku i północnej granicy działki o numerze ewidencyjnym 147 do granicy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.
Na zachodzie biegną wzdłuż granicy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i dalej na północ, wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Skierniewki (Łupii) do południowej krawędzi drogi krajowej nr 70, do

przecięcia z północną granicą działki o numerze ewidencyjnym 527 i dalej, po przejściu na wysokości tej granicy na drugą krawędź tej drogi, granicą strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej parku w Arkadii ustalonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów. Następnie północnym brzegiem cieku bez nazwy oraz, po rozgałęzieniu, jego południowym odgałęzieniem do wschodniej granicy działki o numerze ewidencyjnym 370/1, następnie wzdłuż alei Arkadia-Nieborów w pasie o szerokości 100,0 do granicy lasu (oddział nr 5) i w lesie, wzdłuż tej alei, w pasie o szerokości 40,0 m., do wschodniej granicy działki o numerze ewidencyjnym 210 i dalej w odległości 20,0 m od linii regulacyjnej drogi powiatowej Nr 1322E Łowicz – Bolimów, do wschodniej granicy działki o numerze ewidencyjnym 163, gdzie biegnie wzdłuż historycznie wykształconej linii zabudowy do północnej linii regulacyjnej drogi Nr 1322E, do styku granicą strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowo-parkowego w Nieborowie ustaloną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów. Granica następnie biegnie w kierunku wschodnim wzdłuż wykształconej linii zabudowy na działkach o numerach ewidencyjnych od 675 do 681, a od zachodniej granicy działki o numerze ewidencyjnym 683 do drogi Łasieczniki – Sypień w odległości 55,0 m.(wykształcona historyczna linia zabudowy) od linii regulacyjnej drogi powiatowej Nr 1322E Łowicz – Bolimów będącej aleją zabytkową.

Granice otoczenia historycznego układu ruralistycznego Arkadia – Nieborów:
W rejonie zespołu pałacowo-parkowego w Nieborowie, na wschód od niego, granica otoczenia zabytku biegnie po zachodniej krawędzi terenu oznaczonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów symbolem R4 i dalej na południe wschodnią, potem południową granicą zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Nieborów" określoną w w/w studium – do skrzyżowania z fragmentem przebiegu dawnej drogi krajowej nr 70 wzdłuż granic zespołu pałacowo-parkowego i następnie wschodnią krawędzią lasu (oddział 25) do granicy historycznego układu ruralistycznego (opisanej wyżej). Na północy od zespołu pałacowo-parkowego granica otoczenia zabytku w części zachodniej prowadzi od granicy historycznego układu ruralistycznego (opisanej wyżej), śladem granicy strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów, a następnie wzdłuż granicy strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowo-parkowego w Nieborowie ustalonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów, obejmując drogę przez wieś (oś pałac-kościół) w jej liniach regulacyjnych wraz z terenem istniejącego i wcześniejszego kościoła parafialnego oraz budynku parafialnego, po czym dalej na wschód wzdłuż granicy strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowo-parkowego w Nieborowie ustalonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów – do zetknięcia z granicą historycznego układu ruralistycznego (opisaną wyżej).
W rejonie parku w Arkadii granica otoczenia zabytku biegnie wzdłuż zachodniej granicy lasu (oddział 9), od granicy historycznego układu ruralistycznego (opisanej wyżej) na południe, do zetknięcia z granicą Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i dalej na zachód wzdłuż tej granicy, do południowej granicy działki o numerze ewidencyjnym 191/1, następnie południowo-zachodnią granicą tej działki do przecięcia z granicą otuliny Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Śladem otuliny BPK granica otoczenia zabytku biegnie do granicy zachodniej obszaru wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nieborów, oznaczonego na planszy nr 2 cyfrą 5, i na południe wzdłuż tej granicy do przecięcia z granicą strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej parku w Nieborowie ustalonej w tym planie. Dalej granica otoczenia zabytku biegnie śladem granicy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego – do północno-wschodniego narożnika działki o numerze ewidencyjnym 685 i wschodnią granicą tej działki do granic północnych działek o numerach ewidencyjnych od 147 do 155/2 i dalej wzdłuż cieku płynącego w południowej granicy lasu (oddział nr 6) do wschodniej granicy tego lasu na południe – do granicy historycznego układu ruralistycznego (opisanej wyżej).

Uzasadnienie

Pismem z dnia 3 kwietnia 2017 r. Stowarzyszenie „Dziedzictwo Nieborowa" (dalej: „Stowarzyszenie") złożyło wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego wspólnego otoczenia wokół obiektów wpisanych do

rejestru zabytków w zespole Arkadia-Nieborów. W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż *działanie zostało podjęte w imię interesu społecznego, jakim jest potrzeba zachowania i ochrony wspólnego otoczenia wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków w zespole Arkadia – Nieborów, z uwagi na posiadaną wartość historyczną, artystyczną i naukową. Zespół pałacowo-ogrodowy w Nieborowie i Arkadii zajmuje istotne miejsce wśród niewielu zachowanych lub restytuowanych rezydencji pałacowych tego typu w Polsce. Pałac wraz z parkami były jednymi z bardziej znanych tego typu założeń w Europie. Historyczny zespół Arkadia-Nieborów wraz z malowniczymi alejami i polami ukształtował krajobraz przyrodniczo-kulturowy tego obszaru. Zespół pałacowo-ogrodowy w Nieborowie i Arkadii a także aleje, otwarte pola, folwark, wieś do roku 1945 stanowiły integralną całość. Ta integralność jest wartością, która powinna otrzymać należytą ochronę. Ciągle czytelne założenie ruralistyczne rozpostarte na historycznej osi dwór-wieś-kościół jest unikatowe w skali kraju. Szczególne znaczenie ma zachowanie historycznych widoków i panoram oraz ochrona ekspozycji zabytków zespołu wraz z odpowiednim zagospodarowaniem ich otoczenia i sąsiedztwa. Znaczące zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym otoczenia rzeczonych zabytków mogą doprowadzić do obniżenia wartości zabytków.* We wniosku wskazano również, iż: *Zakres terytorialny wpisu mógłby być wyznaczony w granicach proponowanych w dokumencie „Dziedzictwo i krajobraz kulturowy zespołu Arkadia-Nieborów. Propozycje wniosków konserwatorskich" opracowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Oddział Terenowy w Łodzi (2013).* Autorzy wniosku wskazali również, że konieczność objęcia ochroną konserwatorską tegoż otoczenia jest sprawą *niezwykle ważną i pilną również ze względu na zagrożenie szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych, w tym agresywnymi zmianami funkcjonalnymi, komunikacyjnymi i przestrzennymi wokół zabytków, co może doprowadzić do zagrożenia i zniszczenia wartości zespołu.* Do wniosku został załączony spis obiektów w zespole pałacowo-ogrodowym Arkadia-Nieborów wpisanych do rejestru zabytków, statut Stowarzyszenia oraz dwie mapy załączone do wspomnianego opracowania NID. Odnosząc się do treści wniosku Stowarzyszenia, pismem z dnia 4 maja 2017 r. Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków wystąpił o dokonanie korekty złożonego wniosku w zakresie przedmiotu postępowania, w sposób uwzględniający treść opinii Narodowego Instytutu Dziedzictwa z dnia 9 czerwca 2014 r., stanowiącej uzupełnienie, aneks do opinii NID z roku 2013. Pismem z dnia 21 czerwca 2017 r. Stowarzyszenie dokonało zmiany przedmiotu wniosku na: *historyczny układ ruralistyczny Arkadia-Nieborów wraz z jego otoczeniem,* w granicach zgodnych ze wspomnianym aneksem do opinii NID z dnia 9 czerwca 2014 r.

Zgodnie z treścią art. 31 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego* organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem: 1) wszczęcia postępowania, 2) dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny.

W toku postępowania wstępnego, dokonano analizy wniosku Stowarzyszenia w aspekcie przesłanek określonych w art. 31 § 1 *Kpa.* Wg. informacji zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym Stowarzyszenie Dziedzictwo Nieborowa zostało zarejestrowane w Sądzie Rejonowym dla M. St. Warszawy w Warszawie, XIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 7.11.2012 r., pod numerem KRS: 0000438396. Zgodnie z treścią § 5 pkt. 1 *Statutu Stowarzyszenia Dziedzictwo Nieborowa* do celów stowarzyszenia należy m.in. ochrona i promowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego zespołu muzealnego Pałacu w Nieborowie (wraz z Arkadią), zatem wniosek jest uzasadniony celem statutowym organizacji. Przedmiotem wniosku Stowarzyszenia jest historyczny układ ruralistyczny obejmujący spójny przestrzennie i historycznie obszar, na którym usytuowane są liczne obiekty zabytkowe, zarówno wpisane do rejestru zabytków jak i figurujące w ewidencji zabytków, należy również wskazać, iż zespół pałacowo-ogrodowy w Nieborowie i ogród sentymentalno-romantyczny są uznane za Pomnik Historii, ponadto otoczenia ww. założenia przestrzennego. Zgodnie z art. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,* zabytkiem nazywamy nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową, zaś zgodnie z art. 3 pkt. 12 cytowanej ustawy historycznym układem ruralistycznym nazywamy przestrzenne założenie wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg. Występowanie na obszarze

Arkadii i Nieborowa historycznego układu ruralistycznego potwierdza wspomniane opracowanie NID z roku 2013 oraz opinia NID - aneks do ww. opracowania z roku 2014. Ustanowienie trwałej, prawnej ochrony konserwatorskiej obiektów o obszarów zabytkowych oraz terenów, których sposób zagospodarowania posiada wpływ na walory zabytkowe tychże obiektów, leży w interesie społecznym, zatem wniosek Stowarzyszenia spełnia również drugą z przesłanek określonych w art. 31 § 1 *Kpa*. Granice obszarowe postępowania zostały wyznaczone zgodnie z treścią wniosku Stowarzyszenia, na podstawie opinii NID OT. w Łodzi z dnia 9 czerwca 2014 r., znak: NID-OTŁ 46/29/14.

Jednocześnie należy wskazać, iż na obecnym etapie Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków nie przesądza, czy przedmiotowy obiekt oraz jego otoczenie zostaną wpisane do rejestru zabytków, dokonuje jedynie analizy przesłanek w aspekcie zasadności wszczęcia postępowania dotyczącego wpisania obiektu do rejestru.

Mając na uwadze, iż wniosek Stowarzyszenia Dziedzictwo Nieborowa spełnia wszystkie przesłanki określone w art. 31 *Kpa,* należało postanowić jak wyżej.

Na podstawie art. 31 § 2 kpa na niniejsze postanowienie przysługuje Organizacji społecznej zażalenie. Zgodnie z art. 141 § 2 kpa, zażalenie wnosi się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Departamentu Ochrony Zabytków w Warszawie za moim pośrednictwem, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia postanowienia.

w z. ŁÓDZKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW
Marta Jarzębowska
Z-ca Łódzkiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

W załączeniu:

- kopia mapy pn. „Propozycja granic wpisu do rejestru zabytków historycznego układu przestrzennego, ruralistycznego Arkadia – Nieborów wraz z otoczeniem", z oznaczeniem granic prowadzonego postępowania

Otrzymują:

1. Stowarzyszenie „Dziedzictwo Nieborowa"
   ul. Aleksandra Sulkiewicza 7/16
   00-758 Warszawa
2. Tablica ogłoszeń - WUOZ w Łodzi (obwieszczenie)
3. Strona internetowa BIP WUOZ w Łodzi (obwieszczenie)
4. Tablica ogłoszeń - Urząd Gminy Nieborów (obwieszczenie)
5. a/a

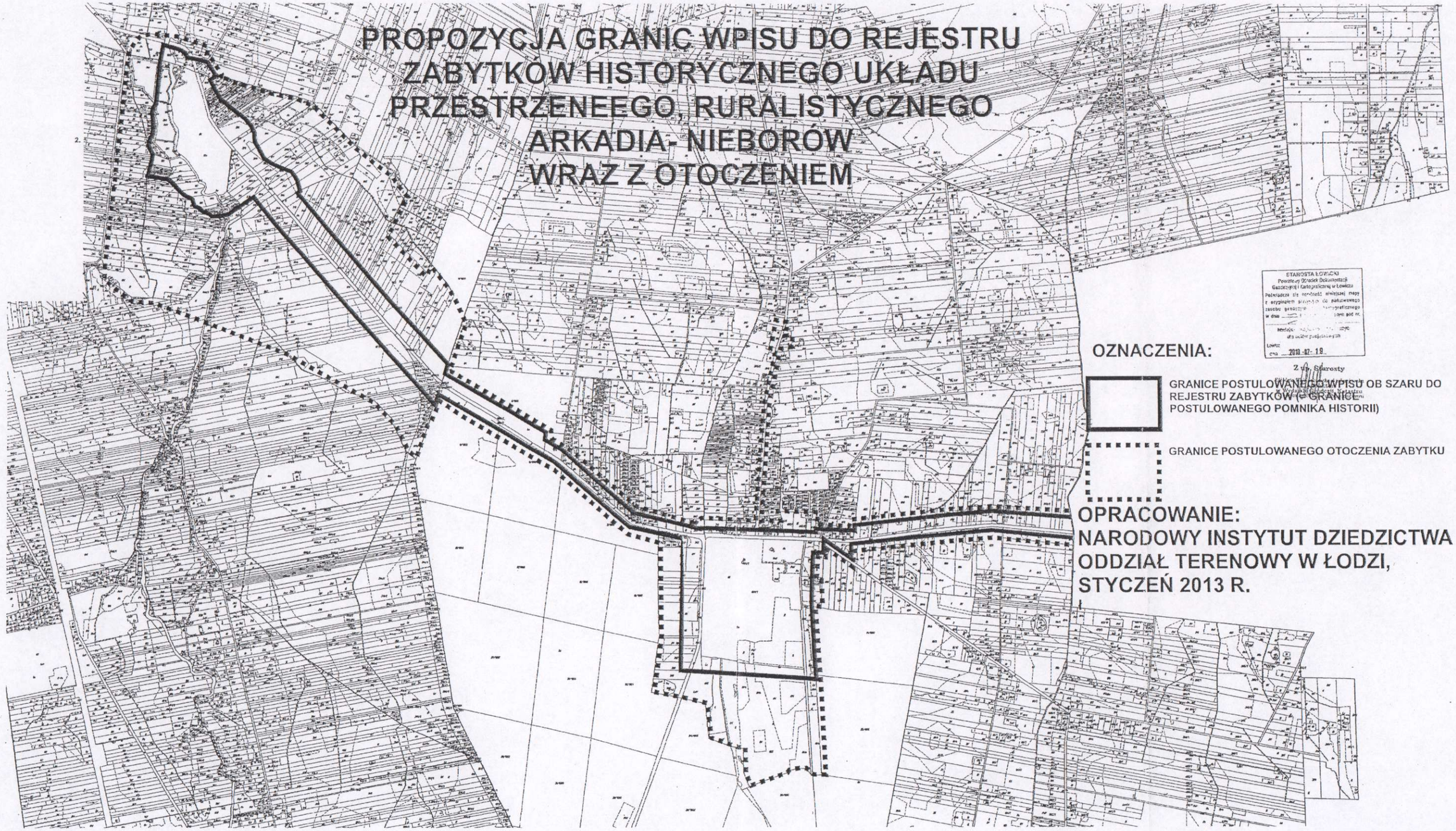
Do wiadomości:

6. Starosta Powiatu Łowickiego, ul. Stanisławskiego 30, 99-400 Łowicz
   (w związku z treścią art. 9.3a ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*)

Sprawę prowadzi: Piotr Ugorowicz, Główny Specjalista WUOZ w Łodzi, tel. /42/ 638 07 25, p.ugorowicz@wuoz-lodz.pl

Załącznik
do postanowienia Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
z dnia 13.12.2017 r., znak: WUOZ-BR.5140.259.2017.PU

PROPOZYCJA GRANIC WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW HISTORYCZNEGO UKŁADU PRZESTRZENEEGO, RURALISTYCZNEGO ARKADIA- NIEBORÓW WRAZ Z OTOCZENIEM

STANOSTA ŁOWICKI
Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łowiczu
Potwierdza się zgodność wykonanej mapy z oryginałem projektu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego
w dniu ... pod nr. ...
Łowicz dnia 2018 -02- 19
Z up. Starosty

OZNACZENIA:

GRANICE POSTULOWANEGO WPISU OB SZARU DO REJESTRU ZABYTKÓW (= GRANICE POSTULOWANEGO POMNIKA HISTORII)

GRANICE POSTULOWANEGO OTOCZENIA ZABYTKU

OPRACOWANIE:
NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA
ODDZIAŁ TERENOWY W ŁODZI,
STYCZEŃ 2013 R.

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99
tel. 42 638 07 21, fax 42 638 07 36
Regon 004343702, NIP 725-14-04-997

w z. ŁÓDZKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW
Marta Jarzębowska
Z-ca Łódzkiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków